

Lovforslag dels i Forbindelse med det andet Forslag, som de ærede Medlemmer fra Præstø Amt's 6te Valgkreds og Maribo Amt's 4de Valgkreds have indbragt, dels isoleret, og jeg gjorde opmærksom paa, at hvis dette Lovforslag blev vedtaget for sig selv, uden at det medfølgende Forslag gik igennem samtidig, vilde det styrke Centralisationen her i Landet, vilde det bidrage til, at vore Præster fik nøjagtig samme Stilling som alle andre Embedsmænd her i Landet, og de fik den Administration for at være den centrale Administrations Repræsentanter over for Befolkningen, medens den nuværende Lønningsmaade slaar det fast i den almindelige Bevidsthed, og det føles af Menigheden, at Præsten har et særligt Forhold netop til det Sogn, som lønner ham; det var det, jeg gjorde opmærksom paa. Jeg tror, at den nuværende Lønningsmaade bidrager hos Befolkningen til at vedligeholde det Krav, man stiller til Sognepræsten om, at Præsten skal være noget for det Sogn, hvori han er, og for hver enkelt i dette Sogn, at Præsten ikke staar som Repræsentant for Statsmagten lige over for Sognet, men som den, der har den Opgave at tilfredsstille Sognets religiøse Trang og at forrette de kirkelige Tjenester, som Sognebeboerne have Brug for. Det er en Bevægelse fra tidligere Tid, fra tidligere Tids Decentralisation, som jeg anser det for meget ubehageligt at komme bort fra, hvis der ikke samtidig paa anden Maade bliver bundet et Bånd mellem Menighed og Præst. Jeg tror, at Præsterne vilde blive — som jeg udtrykte det før — i ganske anden Grad Centralmagtens Repræsentanter, end de ere i dette Øjeblik. Jeg tror, at den nuværende Lønningsmaade ogsaa har sin Indflydelse paa Præsterne, ikke paa den Maade, at de derigennem skulde faa en særlig kærlig Følelse af den Art, som jeg ogsaa med Fornøjelse skal betegne som Snak, for at bruge det ærede Medlem fra Bogens Udtryk, men derimod, at denne Lønningsmaade stadig hos Præsterne bibeholder Følelsen af, hvem det er, som lønner dem. Det er det, som glemmes saa uhyre nemt; Embedsmændene her i Landet have gennemgaaende glemt, at de ere Befolkningens Tjenere, og at det er Befolkningen, som lønner dem. Den nuværende Præstelønningslov bidrager dog nogenlunde til at bevare den Bevidsthed hos Præsterne. Derfor sagde jeg ogsaa, at naar det foreliggende Lovforslag blev vedtaget, uden at vi samtidig fik en Præstevalglov, vilde det forandre Præsterenes Stilling i en Retning, som jeg ikke ønsker at bidrage mit til. Jeg kan derfor kun beklage, at det ærede Medlem

for Præstø Amt's 6te Valgkreds over for mit Spørgsmaal svarede, at han vilde forbeholde sig at lade det ene af disse Forslag gaa igennem uden det andet, med andre Ord, han vilde gennemføre Præstelønningsloven uden samtidig at fikre Menighederne Indflydelse paa Valget af deres Præster. Jeg beklager det fra et demokratisk Standpunkt, men ogsaa fra Kirkens. Jeg tror, at hverken Menigheden eller Præsterne ville være tjente dermed. Det ærede Medlem for Bogense mente, at jeg var fremkommen med Udtalelser, der vare noget fornærmelige for de folkekirkelige Præster. Jeg tror, at naar det ærede Medlem læser mine Udtalelser i Rigsdagstidenden, vil han se, at der ikke indeholdes noget fornærmeligt deri. Saa vidt jeg forstaaer, er det følgende Udtalelse, det ærede Medlem sigtede til — med den ærede Formands Tilladelse vil jeg læse et Par Linier op — „Det er i det Hele et ejendommeligt Spor, hvori vort Kirkeliv er inde, idet vi mere og mere bevæge os i den Retning, at Folkekirkens autoriserede Præster blive Præster for de kirkelig indifferente, medens de, der ere kirkelig ivrige, skaffe sig deres kirkelige Trang tilfredsstillet paa deres egen Maade“. Jeg sagde ikke, at vi allerede ere naaede dertil; men at vi bevæge os i den Retning, og det vil man ikke kunne nægte. Jeg sigtede derved ikke alene til Valgmenighedsbevægelsen, ikke en Gang særlig, men som det ærede Medlem vil se, naar han læser Forkættelsen af mit Foredrag igennem; jeg sigtede særlig til den stærke Udvikling af indre Mission. Altsaa vare mine Udtalelser aldeles ikke bitterede af nogen særlig Begejstring for Udviklingen af Valgmenigheder; for saa vidt kunde det ærede Medlem lige saa godt have gjort mig til en begejstret Tilhænger af den indre Mission. Men jeg gjorde opmærksom paa, at Nar for Nar bygge Valgmenighederne og den indre Mission Forsamlingshuse og Bedehuse rundt om i Landet, saa at der allerede nu er bygget et betydeligt Antal. Det vil blandt andet være interessant, om det kommende Udvalg kan skaffe Oplysning om det Antal af Forsamlingshuse, som den indre Mission har

Rettelser.

- Sp. 761, Lin. 9 f. n.: „mejet“ læs: „Maden“.
 — 763, Lin. 2 f. n.: „Sæveje“ læs: „Selveje“.
 — 764, Lin. 17 f. n.: „Glæde“ læs: „Gavn“.